

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztő- és kiadó-hivatal: Budapest IV. hímző-utca és kalap-utca sarkán 1. sz.

Hirdetések és nyilvántartás felvételének szabályai szerint

Hirdetések felvételének a kiadóhivatalban: Budapest IV. hímző-utca és kalap-utca sarkán 1. sz.

Uzsortörvény.

Az igazságügyminiszterium kebelében készen áll a törvényjavaslat, mely az uszora vétségét akarja megbüntetni.

pihenni. Ez az uszoras soha sincs jóllakva, mindig éhes; sohase bátran, mindig orvul támad.

Ennek az uszorsnak természetétörvénye van. A kolera a Ganges mellett Indiában, a pestis az Eufrát ingóványai közt Kis-Ázsiában, ez az uszoras pedig Oroszországban és Galicziában terem.

Ha e tünemény csak elszórva, egyenként, elszigetelt esetekben, egyes szerencsétlen embereknek fordulna elő: szót sem érdemelne.

akarja támadni s az uszoras előtt a tehetlenség erzetében önkényit vagy önkénytelenül teszi össze kezét a hatóság.

Budapest, december 11.

A főrendiház a folyó évi december hó 12-én déli 12 órakor ülést tart.

Hegyessy Mártonról a „Közvélemény” mai száma azt írja, hogy az orsz. függetlenségi körből kilep s pártokirúli állást szándékozik elfoglalni.

A deficit fedezésének égető szüksége előbb bekövetkezett, mint a kormány maga is gondolta s mint gróf Szapáry Gyula pénzügyminiszternek októ. 28-iki nagyhangu exposéja után bárki is várhatna volna.

Ma már minderről — a mint egyébiránt akkor is megmondunk — szó sem lehet. Illetékes kormánykörökben ezáltal beszéltek, hogy az egyenes és közvetett adók az év ezen utolsó negyedében éppen nem folyhatnak be oly bőséggel, mint az a pénzügyminiszter oly rózsás színben jövendöl.

A jövő évi költségvetési hiány is tetemesen feltulmaja az exposéban kitértébe helyezett összeg.

szeglet. Jó szerencse, ha kétannyi nem lesz. Az urbéri kötvények törlesztési idejére vonatkozó törvényjavaslatok elejtésével, az ut- és hírdávadó elutasításával, a kereseti adó felemelésének valószínű visszavonásával s a bonyák költségeinek az exposéban kitért összegben felül többlettel már magában az exposéban kitért mérték kőzele nyolcz millióval romlik s ekként az előirányzott hiány huszonhat millióra egészíti ki, a mennyi volt 1877-ben is.

Az osztrák reichsrath urakházának két pártja között kompromisszum jött létre a delegátusok megválasztására nézve.

A delegátusokat a „Neue Freie Presse” szerint folyó hó 17-én fogja fogadni az uralkodó. A trónbeszéd kizárólag Ausztria és Magyarország külföldi helyzetét fogja foglalkozni.

A reichehrath urakházának jelentése, mely a hadsereg hadilétéről szóló törvényjavaslat változtatlan elfogadását ajánlja indokolásában az európai politikai situaciona reflektál s a monarchia hatalmi állásának frédkezésére tartja szükségesnek a kormány javaslatainak változtatlan elfogadását.

Budapest, decz. 11.

Nagy feladest okoz egész Európában egy meg nem nevezett irparlamentit fog felhívása, melyet a világ minden kultúrmezétéhez intéz az irek sereimei tárgyalva, kikről azt mondja, hogy a rajáknak Törökországban és a felhőknek Egyiptomban sem lehet rosszabb helyzetük.

A felszólítás szerzője különbséget tesz az angolok közt és azt mondja, hogy kétféle Anglia van, az egyik a zsarnok, lelkiismeretlen, haszonleső, önző Anglia, mely idegen nemzeteket megbódít, azokat függetlenségüktől, szabadságuktól megfosztja és még saját alattvalóit is megrabolja és koldusokká teszi.

Az Egyesült-Államokban is az irek közt roppant mérvben terjed az igazgatás a brit irek érdekében és arról a francia lapok is szólnak. A „Republique française” azonban azt tartja

hogy az irek csak akkor remélhetnének sikert, s keresztyülhetnének elszakadásukat Angliától, ha előbb az angol hadi hajórajt megsemmisíthetnék és az Egyesült-Államokból 100,000 ember 200,000 tartalék fegyverrel köthetne ki Irországban.

Afganisztánból jelentik, hogy Eyyub Khan telmes hadsereggel indult dél felé, szándéka az angolokat ki csalni Kandahárból. Mir Afzul még eddig télen maradt és most Bahmad adót hajta be. A barhaji szirdárok is az angolok ellen nyilatkoztak s ellenük fegyverkeznek.

A francia kabinet kikürtölt nagy győzelmét a vereségnek bizonyítván, mivel itt csakugyan megkezdődött a szétbomlás. Le Royer beadta lemondását, nem különben Goblet igazságügyi államtitkár is és Grévy köztársasági elnök mindekettegy lemondását elfogadta.

A „Times” párisi levelezője a vidékről egy levelet vett, mely Franciaország hangulatát a jelen kabinettel szemben igen világosan tünteti fel. Ezen levélben az van mondva, hogy a kabinet nem tanusított őszinteséget, valamint a kamara nem mutatott elég bátorságot.

Az hiszik, hogy Le Royer helyébe Herold szajnai praefektus fogna a miniszteriumba lépni. A miniszterelnökségre két férfi van kombinációban, de ha az egyike megbízatnék miniszterium alakításával, a másik bizonyosan kilépne.

Az egész francia krízis Gambetta manőverjének tartják, mely igen ügyesen sikerült. Minthogy ő nem akarja a miniszterelnökséget elfoglalni és éppen ezért akarja a kabinetet fenntartani.

Németországban kiábrándult örömköböl Waddington győzelmét felett és mindinkább megkedveken a jelen kabinet tarthatatlanságáról győződni.

Tagadhatlan már a muszka csapatok összpontosítása a muszka-német határon, elkezdve a Njemen vonalától Tilzittel szemközt, a Narew folyam mentében egész a Visztuláig. Az összpontosított sereget 250,000 emberre teszik, lovasság egyedrül 120 század lovasság és szonfelül 220 ágyú. A porosz táborak máris arról gondolkodik, miként lehessen ezen muszka csapatösszpontosítás ellen hatni.

Muszkaországban két párt van most, az egyik kiránja a császár leköszönését, a régi abszolút rendszer elhagyását és alkotmány behozatalát, a kisebb párt pedig azt tartja, hogy a császárnak most nem szabad elhagyni trónját, ezt előtte hasonló válságos időkben egy császár sem tette.

Svájcából ismét rossz hírek jöttek, ott hó, jég, zápor, menyőörgés, szélvész és földrengés nagy pusztításokat tettek Genf, Vaadt, Freiburg, Neuchatel és Bern kantonnokban, a veveyi és lutryi rakpartoknál a víz egészen elmosta, a torony Belfauxban a földrengés következtében leszuhant, Bazelenben is kétszer volt földrengés.

Agota révén őt szerette meg, most majd az őm lékélvőjra Agotához fordul. S Leonarda nemeslelkűsége megérdemli, hogy ne csalódiégy legvalóbb az emlittem közmondás is ujra jogaiba lép.

Leonarda különben nem csak érzelmén vett győzelmeivel távozik Amerikába, hanem azon tudattal is, hogy jobb, nemesebb teré azokat, kiket érintkezett. Björnson az érnny, a nemes lélek fölányét is rajzolta Leonardának a hűsöl tiszteletével, a szenteskedéssel, a konvencionális szemben. A kis városi társaság által megvetett, kétes jellemnek mondott nő, kit a „piszok” házánál sem akart fogadni: a tisztelező dogmatizmusát rutul megsegyeníti s azonkivül, hogy a harmadik felvonásban szerelmi ügyét végzi, a piszokkál való első találkozás alkalmával a humanizmus ügyvéde gyantát is föllét. Itt ujra találkoznak Björnson drámaíró határozott erkölcsi tendenciájával is. Csak-hogy a legszebb tendencia sem teremtethet jó drámát.

Nem akarjuk jelentéstünkét megnyujtani: — különben néhány jelenet, a „nagy-mama” kitűnő epizód-alkaja alkalmat nyujtana még néhány megjegyzésre. Így legvalóbb nem bolgatyák a kvalifikatlan férjek mintaképét, Rosen tábornokot sem. A néző nem tudja, mit legyen vele, de ő maga sem tudja, hogy tulajdonképp hányadán magamagával. Legutolsó cselekmény az, hogy a távozó Leonarda után visszának közi tászkáját. — Mindenesetre különös egy tábornok; akaratlanul is mosolyognunk kell rajta, pedig közel vagyunk a darab végszavaihoz. — Ugy értem, — mondja „nagy-mama” — hogy ujra visszatér az idő, midőn az emberekben nagy lélek lakott, mely érzelm hozott.”

AZ „EGYETÉRTÉS” TÁRCZÁJA.

Leonarda.

(Dráma négy felvonásban. Irta Björnson; fordította Kárfy Titus. Először adták a nemzeti színházban decz. 10-én 1879.)

A dráma csak egy szereti a sphynxeket, ha talány megfejtését is adhatja. Szóval nyílt kértvály játszik. Az alakok multjából sem köle-özön semmit, a mit drámai jelenné tenni nem tud. A novelláról másként járhat el. Intim pszichológiai fejlődés rajzát adhatja a nélkül, hogy az alakok legitimációján kellene kezdenie. Jellemükből csak annyit fed föl, mennyi legközelebb megértésükre szükséges; a leplet csak oly mértékben vonja le rólok, a mint azt az elbeszélés érdeke kívánja.

— ép ez a titok, melynek megfejtését hiába keresük. Kivételes érnny, s magyarázatra szorult, mint a kivételes bűn. B magyarázattal marad adós a költő drámájában. Illetőleg elgrijti hősönje szívében, ki mindig a mult hatásait alatt cselekszik a nélkül, hogy azt előltűnik fölföldné.

A főalak gyökerei novellára vallanak. Ép oly novellistikus tárgy Hagbart szerele is. A magyar közmondás szerint nézd meg az anyát, vedd el a lányát. Hagbart kedélyében — nem hiába theologus — ennek megfordítottja történik. Addig nézi a lányt, míg végre az anyját szeretné elcsalni. A dolog így esik meg, Leonarda és gyámleánya a városka phisichonaii társulatába akarunk belépni. Hagbart szándékukát meghiúsítja, a mennyiben tiltakozik Leonarda fölvetése ellen, kit „kétes hírnöknek” nevez. Ily öszsekezezással indul meg az ismeretség. A fiatal emberről a theologus kéreg azonban foszlani kezd, megdöbben zolotimusán, s egészen szent Humanusává válik, midőn agatát közelebbről megismeri. A Humanustól a szerelmesség, innen a kérgőig csak egy lépés. S ekkor vérti kezdődött szerelmi phänomenológiája. A dogmáktól szabadult Hagbart minél tovább nézi

Agotát, annál inkább lebilincseli őt ennek természetessége, és még inkább azon nevelés, mely e tulajdonát oly szépen kifejti. — Mint eddig a teremtényben az Urat, most a nevelt leányban a nevelt anyát bűmülja. Agotának féltékenységét eláruló szavai végre felvilágosítják Hagbart. Szerelme casusismusa felől. Agotához való vonzalma csak hirnöké volt nagy szerelmének Leonardához. Így jut a léánytól anyjához. E három személyt szerelme rajza ujra annyira részletezett kíván, hogy Björnson drámájában a sok detail dacára is csak a fülöton marad. A novelláról rajzolhatja Hagbart gyakori látogatásait Leonardának s fokról-fokra feltűnetheti Hagbart lelkiállapotát; csodálatos zavarába éppen az intim vonások hoznakak költői életet. De a drámai sietőség a genre nyuglmat nem tűri meg; Björnson egy jelenetben bontja fel a csomót, a finom átmenetek áldozatul esnek, s menthetetlenül áldozatul esik a drámának Hagbart alakja, ki itt nem kelt, de nem is keltethet sem érdemet, sem rokonszenvet.

Míg Hagbart a léányról anyjához jut, Leonarda a közmondást ujra jogaiba akarja visszahozni. Lemond szerelméről fogadott léányá kedvéért. Ebben áll drámája. Agota heves kitörése nála is keresztidezett előt. Agota néhány napra a heves jelsmet után egy alapsi kunyhóba megy, Hagbart is utazik tanár házához; mindkettő, hogy szomat vessen magával s lelki harcát leközdhesse. Leonarda otthon marad, szereti Hagbartot, de nem akarja szerencsétlenné tenni Agotát; nem akarja, hogy öröme gyámleánya bánatán épüljön. Az utasok közül előnék Hagbart terét s megaljaja Leonardának szerelmét. A nő azonban érzi, hogy utjában van Agota. Megnyílt előtte a boldogság, hiszen ő is szeret, mint eddig sohasem szereti Hagbartot, ki lelke mélyébe látott; s a boldogság előtte mégis titott gyámleás marad. Nem akarja szerelmét élvezni, mert áruhást lát benne Agotát. Mily gyönyörűség, mily nagy gyönyörűség!

mily jellemző a költőre, midőn alakja drámaisága ily intim pszichológiai mozzanaton fordul meg! Csups melege érzelmek a költő minden szava, melyekkel Leonarda lelke hullámzását rajzolja. S itt eljutottunk a novella legdrámaibb, illetőleg legérzelmesebb, illetőleg legérzeigesebb jelenetéhez. Egyszermind kifejezhetjük azt is, mi Björnson darabjainak költőséget és hibáját is jellemzi: alakjainak a fontos dolog, hogy mit tesznek, hanem hogy mit éreznek, nem a cselekmény a döntő, hanem annak pszichológiai reflex. S ezen reflex mindig nemes kedélyekre esik, kik a szenvedély egoldalúságát nem ismerik, inkább a sentimentális határárt tartózkodnak; lelküket nem a drámai hév, de mindig az olvadó érzelm bizonyos nemé hatja át. Ez adja meg Björnson drámáinak, hogy ugy mondjam „háziasság” béléget; alakjainak pedig a melegséget; még akkor is, ha mint „Leonardában” inkább a novella földjén születtek.

Leonarda hamar meggyőződik, hogy Agota csakugyan szereti Hagbartot. Az alapsi tanáról vissza térve — melyet Björnson oly szépen tud festeni a novellákban — a léány Leonarda szerelmét nem sejtve, nevelő anyja előtt kijárja lelkét. Féltékenykedése gyermekekéjé vált volt s minden nyoma ellőtől szivéből ott fenn a hegytetőkön. S mily eláztatott is ott fenn a hegyek közt a világ! A levegő oly balzsamos, az ég oly tiszta, a természet oly magasztos! Mily látványt nyujt állunk a nyugalmában zavartalan tud, melyet me-redek sziklafalak védnek és lenyugzó nap a természet sietelme csendében! Látod anyám — mond Agota — itt behegedtek sebeim, ujra hittem, szerettem.”

Az alapsi kura ily hatása után Leonarda eljátszotta szerepét, nincs egybe hátra, mint hogy eltűnjék. — A durvább szövött yankek közé indul volt férje, Rosen generalis kíséretében azon reményvel, hogy Hagbart a mint

Lapunk mai számának felül mellőlökét vas csatlóva.

ÚJDONSÁGOK.

Lapunk mai száma mellékletének tartalma... A katonák hazatérése. A 16-ik m... Katonák hazatérése. A 16-ik m... Katonák hazatérése. A 16-ik m...

A katonák hazatérése. A 16-ik m... Katonák hazatérése. A 16-ik m... Katonák hazatérése. A 16-ik m...

A katonák hazatérése. A 16-ik m... Katonák hazatérése. A 16-ik m... Katonák hazatérése. A 16-ik m...

A katonák hazatérése. A 16-ik m... Katonák hazatérése. A 16-ik m... Katonák hazatérése. A 16-ik m...

A katonák hazatérése. A 16-ik m... Katonák hazatérése. A 16-ik m... Katonák hazatérése. A 16-ik m...

A katonák hazatérése. A 16-ik m... Katonák hazatérése. A 16-ik m... Katonák hazatérése. A 16-ik m...

